

Krajský úřad Ústeckého kraje

Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem
odbor životního prostředí a zemědělství

BIOPLYN ENERGY s.r.o.
Podhoří 400/38
400 10 Ústí nad Labem

Datum: 13. 5. 2019
Spisová značka: KUUK/9791/2019/ZPZ/PO-093
Číslo jednací: KUUK/60054/2019/ZPZ
JID: 74295/2019/KUUK
Vyřizuje/linka: Ing. Zuzana Kárová / 475657656
Počet listů/příloh: 3/0

ROZHODNUTÍ

Krajský úřad Ústeckého kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, jako správní orgán příslušný podle ustanovení § 67 odst. 1 písm. g) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, ustanovení § 78 odst. 2 písm. i) zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpadech“) a ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), rozhodl po provedeném řízení podle ustanovení § 3 odst. 8 zákona o odpadech takto:

Movitá věc, tvořená kapalným produktem anaerobní fermentace odpadů (digestátem, fugátem), vznikajícím při provozu bioplynové stanice provozované na p.p.č. 78/15 k.ú. Dělouš, společností BIOPLYN ENERGY s.r.o., se sídlem Podhoří 400/38, 400 10 Ústí nad Labem - Všebořice, IČ 27314413, jako zařízení k využívání odpadů (CZU01015) na základě souhlasu Krajského úřadu Ústeckého kraje č.j. 3401/ZPZ/2015/PZ-2645 ze dne 10. 12. 2015 a jeho změny ze dne 6. 4. 2016 se ve všech svých formách a nezávisle na době svého vzniku či způsobu přepravy a skladování

považuje za odpad.

ODŮVODNĚNÍ

I.

Krajský úřad Ústeckého kraje zahájil z moci úřední oznámením ze dne 22. 1. 2019 s vlastníkem kapalného fermentačního zbytku (digestátu, fugátu) z bioplynové stanice Všebořice podle ustanovení § 8 odst. 3 zákona o odpadech správní řízení ve věci rozhodnutí v pochybnostech, zda se tento produkt, vznikající v bioplynové stanici při anaerobní fermentaci odpadů a registrovaný Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským jako hnojivo pod evidenčním číslem R8128, považuje za odpad. Pochybnosti v této otázce vyvolala skutečnost, že vlastníkem produktu - provozovatelem bioplynové stanice, společnost BIOPLYN ENERGY s.r.o. - nepředložil ani přes výzvu krajského úřadu při kontrole zařízení žádné účetní doklady o prodeji kapalného podílu digestátu (fugátu) jako hnojiva a ve svém písemném sdělení z 10. 9. 2018 nejprve uvedl, že v roce 2017 a 2018 byl digestát aplikován na zemědělskou půdu třetích osob převážně na jeho náklady, neboť uživatelé zemědělské půdy vesměs nejsou ochotni za jeho dodávku platit. Na opakovanou výzvu pak předložil

Ústecký kraj, Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem

Tel.: +420 475 657 111
Fax: +420 475 200 245

url: www.kr-ustecky.cz
e-mail: epodatelna@kr-ustecky.cz

IČ: 70892156
ID: t9zbsva

DIČ: CZ70892156
č. ú. 882733379/0800

vlastník dne 12. 11. 2018 neověřenou kopii faktury, kterou vystavil fyzické osobě oprávněné k podnikání, paní Janě Sobotkové v roce 2017 za prodej 2 288 t digestátu (celkem 23,6% celkového množství vyskladněného dle provozní evidence v tomto roce) za cenu 20 Kč/t. Až dne 17. 2. 2019 dále doplnil neověřenou kopii faktury, kterou měl vystavit dne 14. 1. 2019 za odběr digestátu v období 2018 a v množství 7539 t společnosti HS Cínovec s.r.o., s jednotkovou cenou 1 Kč/t.

Podle 3 odst. 6 písm. b) zákona o odpadech přestává být věc - produkt předchozího využití odpadu odpadem, pokud pro ni existuje trh či poptávka. Pojmy trh a poptávka postrádají konkrétní právní definici a v daném kontextu jde o neurčité právní pojmy, jejichž obsah je nutno dovodit výkladem. Při zohlednění zákonné definice pojmu odpad (§ 3 odst. 1 zákona o odpadech) lze přitom teleologickým výkladem dospět k závěru, že k naplnění účelu platné právní úpravy musí být intenzita poptávky po digestátu alespoň taková, aby s jeho odbytem nebyly dlouhodobě, opakovaně či dokonce trvale spojeny nenulové náklady na straně dosavadního vlastníka (nanejvýš s jednotlivými, nesystematickými a zaručeně přechodnými výjimkami). Jinak by totiž muselo být jakékoliv předání digestátu jiné osobě implicitně a z povahy věci právem spojováno s potřebou zbavit se jej a digestát by byl odpadem z definice.

Mimo jiné i ke zjištění skutkového stavu v této otázce provedl Krajský úřad Ústeckého kraje kontrolu předmětného zařízení bioplynové stanice Všebořice (CZU01015), při níž převzal od vlastníka digestátu shora uvedené podklady o jeho produkci, expedici a případném prodeji v letech 2017 a 2018. Bez ohledu na částečnou rozpornost některých z pokladů či sdělení, které vlastník k této otázce postupně předkládal v období od 10. 9. 2018 do 17. 2. 2019, je zcela zřejmé, že v období 2017 – 2018 byl digestát aplikován z více než 85% na zemědělskou půdu v užívání jediného odběratele – společnosti HS Cínovec s.r.o., a to na náklady provozovatele bioplynové stanice. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani dodatečně předložená kopie faktury za prodej digestátu v ceně 1 Kč/t v roce 2018, neboť taková prodejní cena nemůže skutečné náklady spojené s jeho rozvozem a aplikací na zemědělskou půdu odběratele zhojit. Krajský úřad Ústeckého kraje má proto za dostatečně prokázané, že pro produkt anaerobní fermentace odpadu v bioplynové stanici Všebořice, kterým je kapalný fermentační zbytek - digestát (fugát), neexistovaly v období 2017 a 2018 trh či poptávka v rozsahu dostatečném pro naplnění zákonného kritéria pro jeho vyvedení z právního režimu odpadu ve smyslu § 3 odst. 6 písm. b) zákona o odpadech a rozhodl proto v pochybnostech, že tento digestát (fugát), který je zároveň aktuálně neprodejným registrovaným hnojivem, se považuje za odpad.

II.

Od října 2018 do dubna 2019 obdržel Krajský úřad Ústeckého kraje přímo nebo prostřednictvím místních úřadů postupně celkem 19 stížností na obtěžující zápach na území obcí Chlumec, Přestanov a Krupka, k němuž dochází při aplikaci digestátu na zemědělskou půdu v užívání společnosti HS Cínovec s.r.o. nebo spřízněných subjektů. Tyto stížnosti, převážně ve formě elektronických podání, byly převzaty do spisu jako poklady rozhodnutí ve věci.

Dále Krajský úřad Ústeckého kraje při kontrole provozu bioplynové stanice převzal výsledky provozního monitoringu zařízení, prováděného v letech 2013 - 2019 externě společností agriKomp Bohemia s.r.o. Podle těchto výsledků je provoz zařízení od roku 2017 trvale doprovázen nadměrnou akumulací těkavých organických kyselin, jejichž celková koncentrace v kapalně fázi meziprojektu v obou fermentačních reaktorech dosahuje v souhrnu řádu prvních desítek g/l a vyznačuje se navíc od roku 2017 trvale nepříznivým trendem. Dodavatel provozního monitoringu konstatoval ve své zprávě o vyhodnocení sledovaných parametrů

biologického dozoru z 5. 2. 2019, že obsah těkavých organických kyselin i jeho poměr k celkovému obsahu organického uhlíku v kapalně fázi fermentačního substrátu jsou v obou fermentačních reaktorech vysoko nad hranicí optima; podle vlastníkem předaných výsledků provozního monitoringu obsah těkavých organických kyselin v substrátu v obou reaktorech konkrétně v roce 2018 opakovaně překračoval horní mez optimálního koncentračního rozmezí dle doporučení dodavatele provozního monitoringu (biologického dozoru) až čtyřnásobně. Platný provozní řád zařízení přitom parametry procesu ani rozsah procesního monitoringu nijak neupravuje a k udržení optimální či únosné koncentrace zapáchajících látek v meziprojektu i v digestátu tak provozovatele zařízení a vlastníka digestátu nijak nezavazuje. Vlastník digestátu a provozovatel bioplynové stanice nespécifikoval v průběhu kontroly žádná vlastní provozní opatření, která by směřovala k dosažení optimálních hodnot parametrů fermentačního procesu a ke snížení obsahu těkavých organických kyselin v meziprojektu a v digestátu na úroveň doporučenou dodavatelem externího biologického dozoru, ani neuvedl, že by nějaká taková opatření činil či připravoval.

Podle § 3 odst. 6 písm. d) zákona o odpadech přestává být produkt využití odpadu odpadem (při splnění ostatních zákonných podmínek) tehdy, pokud je jeho další využití v souladu se zvláštními právními předpisy a nepovede k nepříznivým účinkům na životní prostředí nebo lidské zdraví. Protože však v daném případě je od druhé poloviny roku 2018 množstvím stížností opakovaně a průběžně potvrzováno, že využívání digestátu z bioplynové stanice Všebořice jako hnojiva na zemědělské půdě je pravidelně spojeno s obtěžujícím zápachem a může být tudíž činností způsobující znečišťování životního prostředí ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 zák. č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, a zároveň činností pro každého oprávněného uživatele zemědělské půdy zakázanou podle ustanovení § 1013 odst. 1 občanského zákoníku (podle něhož je povinen zdržet se všeho, co působí, že pach vniká na pozemek jiného vlastníka – souseda - v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezuje obvyklé užívání pozemku) dospěl Krajský úřad Ústeckého kraje k závěru, že za situace, kdy provozovatel bioplynové stanice po dobu delší jednoho roku prokazatelně nepřijímá žádná účinná opatření ke snížení obsahu zapáchajících látek v digestátu a meziprojektu anaerobní digesce na únosnou míru doporučenou smluvním dodavatelem externího biologického dozoru, a kdy zároveň je obtěžující zápach při aplikaci digestátu na zemědělskou půdu předmětem opakovaných stížností obyvatel přilehlých obcí, kteří si ve větším počtu případů stěžují mimo jiné na nemožnost větrání v bytech, není naplněna ani zákonná podmínka pro vyvedení digestátu z právního režimu odpadu podle ustanovení § 3 odst. 6 písm. d) zákona o odpadech. I proto – mimo důvody uvedené výše pod bodem I - rozhodl krajský úřad v pochybnostech, že předmětný digestát (fugát) se považuje za odpad.

III.

Krajský úřad Ústeckého kraje oznámil dne 29. 4. 2019 vlastníkov digestátu, společnosti BIOPLYN ENERGY s.r.o., ukončení dokazování a upozornil jej na možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí s tím, že jeho vydání předpokládá po termínu 6. 5. 2019. Kromě podkladů poskytnutých samotným vlastníkem a protokolu o kontrole zařízení bioplynové stanice zn. 3031/ZPZ/2018, proti kterému vlastník uplatnil prostřednictvím advokáta námítky vypořádané posléze sdělením ředitele Krajského úřadu Ústeckého kraje z 26. 4. 2019, bylo mezi podklady rozhodnutí zařazeno celkem 19 stížností na obtěžující zápach při aplikaci digestátu na zemědělskou půdu, podaných prostřednictvím elektronické pošty přímo ke Krajskému úřadu Ústeckého kraje nebo postoupených orgány dotčených obcí. Tyto stížnosti byly vlastníkov digestátu odeslány spolu s oznámením o ukončení dokazování. Vlastník digestátu požádal dne 3. 5. 2019 o prodloužení termínu pro vydání rozhodnutí a tím pádem i pro vyjádření k jeho podkladům do 12. 6. 2019, a to s poukazem na potřebu zajišťování pooperační péče o nemocného syna z jeho strany a na závažnost a okolnosti případu. Této žádosti Krajský úřad Ústeckého kraje nevyhověl, protože vlastník digestátu byl

nejpozději dne 29. 4. 2019 prokazatelně seznámen se všemi podklady rozhodnutí a měl tudíž možnost se k nim vyjádřit, popřípadě navrhnout další dle svého uvážení.

K věci samé se vlastník mohl vyjadřovat již od 23. 1. 2019, kdy mu bylo oznámeno zahájení řízení, až do vydání rozhodnutí. K provozu bioplynové stanice a některým jeho aspektům souvisejícím s předmětem řízení se opakovaně vyjádřil v průběhu kontroly zařízení bioplynové stanice ze strany Krajského úřadu Ústeckého kraje a úkonů jí předcházejících, a to písemně dne 10. 9. 2018, 12. 11. 2018 a 17. 2. 2019, a ústně do protokolu při kontrolním ohledání zařízení dne 28. 1. 2019. Dále se vlastník k věci vyjádřil rovněž prostřednictvím svých námitek proti protokolu o kontrole podaných prostřednictvím advokáta dne 17. 4. 2019. Všechna tato jeho vyjádření byla zahrnuta mezi podklady rozhodnutí a jsou tak součástí spisu vedeného ve věci. Jeho procesním právům účastníka řízení tak bylo učiněno zadost v plném rozsahu, takže Krajský úřad Ústeckého kraje v tomto směru neshledal žádný rozumný důvod k dalšímu prodlužování řízení a k dalšímu oddalování rozhodnutí v pochybnostech, a to tím spíše v situaci, kdy i nadále mu byly v průběhu řízení doručovány stížnosti na obtěžující zápach při aplikaci digestátu na zemědělskou půdu v okolí zastavěného území obcí.

Jak bylo uvedeno výše pod body I a II, v řízení se nepodařilo potvrdit, že pro digestát vznikající využitím odpadů v bioplynové stanici Všebořice existuje trh či poptávka, a že vzhledem k obtěžujícímu zápachu při jeho aplikaci na zemědělskou půdu, vyvolávajícímu dlouhodobě opakované stížnosti obyvatel několika obcí na nemožnost větrání v bytech popřípadě i na přechodné zdravotní obtíže, je toto jeho využití v souladu s právními předpisy a nepoškozuje životní prostředí. Kontrolou zařízení bioplynové stanice Všebořice bylo zároveň zjištěno, že fermentační proces je od roku 2017 nepřetržitě charakterizován významně zvýšeným obsahem těkavých organických kyselin ve fermentačním substrátu s nepříznivým či v nejlepším případě stagnujícím trendem, aniž by provozovatel činil jakékoliv kroky ke zlepšení tohoto stavu či k odhalení jeho příčin, a v blízké budoucnosti tudíž ani nelze očekávat snížení emise zapáchajících látek při nakládání s digestátem. Podmínky platného souhlasu k provozování zařízení ani platné znění provozního řádu přitom provozovatele nezavazují právně vymahatelným způsobem ke zjednání nápravy. Nejsou tak dány zákonné předpoklady pro vyvedení věci z právního režimu odpadu podle § 3 odst. 6 písm. b) a d) zákona o odpadech a Krajský úřad Ústeckého kraje proto rozhodl v pochybnostech, že digestát vznikající při využití odpadů v bioplynové stanici Všebořice (CZU01015) se považuje za odpad. Toto hodnocení se může změnit, pokud budou kdykoliv v budoucnu oba zákonné předpoklady podle § 3 odst. 6 písm. b) a d) zákona o odpadech naplněny a tato skutečnost bude ověřena v řízení podle § 3 odst. 8 zákona o odpadech.

Krajský úřad Ústeckého kraje zároveň na okraj dodává, že z výsledků kontroly zařízení bioplynové stanice Všebořice (CZU011015) vyplývá, že stávající podmínky platného souhlasu k provozování tohoto zařízení nezaručují dostatečně dodržování zákonných požadavků na ochranu životního prostředí, když nezajišťují závaznost ukazatelů pro provozní kontrolu vývinu těkavých zapáchajících látek při fermentačním procesu a jejich dodržování při provozování zařízení tak není právně vymahatelné. Tato skutečnost může být důvodem pro změnu podmínek platného souhlasu k provozování předmětného zařízení z moci úřední.

POUČENÍ

Proti tomuto rozhodnutí může účastník řízení podat odvolání, v němž uvede, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá a dále namítaný rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo, ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho oznámení k Ministerstvu životního prostředí, a to podáním u Krajského úřadu Ústeckého kraje. Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného vyhotovení

rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí. |

„otisk úředního razítka“

RNDr. Tomáš Burian
vedoucí oddělení životního prostředí |

Rozdělovník

Účastníci řízení:

- BIOPLYN ENERGY s.r.o., Podhoří 400/38, 400 10, Ústí nad Labem – Všebořice, IDDS: mysrtkx

Na vědomí:

- ČIŽP OI Ústí nad Labem, Výstupní 1644, 400 07 Ústí nad Labem, IDDS: c6vdzus

Ústecký kraj, Velká Hradební 3118/48, 400 02 Ústí nad Labem

Tel.: +420 475 657 111
Fax: +420 475 200 245

url: www.kr-ustecky.cz
e-mail: epodatelna@kr-ustecky.cz

IČ: 70892156
ID: t9zbsva

DIČ: CZ70892156
č. ú. 882733379/0800